

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kristina Reigo
Kantselei spetsialist

Teie: 31.03.2026

Meie: 14.04.2026 nr 2.3-8/26/1376-2

Kambja Vallavalitsus

E-post: kristina.reigo@kambja.ee

Vastus nõudekirjale

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, milles palute selgitada, kas notariaadiseaduse § 3 lg-st 5 tulenev piirang tuleb märkida ka lepingutele. Ja kui on õige märkida, siis mitmeks aastaks piirang määrata.

Notariaadiseaduse § 3 lg 1 kohaselt on notar on kohustatud saladuses hoidma talle seoses ametitegevusega teatavaks saanud andmed. See kohustus jääb püsima ka pärast notari ametist lahkumist. Ehk siis sisuliselt kehtib notari ametisaladuse hoidmise kohustus tähtajalt.

See, kas mingile lepingule või muule notari poolt edastatud dokumendile tuleb kehtestada juurdepääsupiirang notariaadiseaduse § 3 lg 5 alusel oleneb sellest, kas lepingu osapoolteks on vallavalitsus või on mingi leping edastatud vallale notari poolt teadmiseks või mingil muul põhjusel. Kui lepingu osapoolteks on vallavalitsus, st et vald on sõlminud lepingu millegi müümiseks (vallavara) või millegi ostmiseks, milleks on kasutatud avalikku raha, siis AvTS § 36 lg 1 p 9-11 ei luba sellisele teabele piiranguid kehtestada. Samuti ei keela inspeksiooni hinnangul notariaadiseadus lepinguosapoolel endal lepingu kohta teabe andmist.

Seega, kui vallal ei ole enda poolt sõlmitud lepingute osas põhiust notariaadiseaduse alusel lepingutele piiranguid kehtestada, ei tähendas see seda, et leping ei võiks sisalda muud piiranguga teavet (näiteks piiranguga isikuandmeid). Küll aga ei ole vallal õigust avalikustada näiteks kolmandate isikute poolt sõlmitud lepinguid või muid notari poolt edastatud dokumente, milles vald ei ole osapoolteks.

Teiseks palute selgitada kohtudokumentidele piirangute kehtestamise võimalusi ja tähtaegu. Kui kriminaalmenetluses kogutud teabele on võimalik kehtestada piirang AvTS § 35 lg 1 p 1 alusel kuni otsuse jõustumiseni ning tsiviilkohtumenetluses riigi kui menetlusosalise huvisid kahjustavale teabele on võimalik kehtestada vajadusel piirang AvTS § 35 lg 2 p 4 alusel kuni kohtulahendi tegemiseni, siis halduskohtumenetluse dokumentidele seadusest tulenevat piirangu kehtestamiseks vastavat sätet ei ole. Juhul kui vaidlustatud on äärevalvemenetluses tehtud otsus, siis võib piiranguna tulla kõne alla siiski AvTS § 35 lg 1 p 2.

HKMS § 89 lg 1 sätestab, et menetlusvälisel isikul on õigus tutvuda toimikuga ja saada seal olevatest ning selle juurde kuuluvatest, kuid mujal säilitatavatest menetlusedokumentidest ärakirju poolte ja kolmandate isikute nõusolekul. Inspeksioonile arusaadavalt reguleerib eeltoodud säte toimikuga tutvumist. Kuna menetlusosalistel toimikut ei ole ning kohtutoimik võib sisalda ka sellist teavet, mida omavalitsusel ei ole, siis eeltoodud säte alusel ka omavalitsus inspeksiooni hinnangul oma valduses olevatele dokumentidele piirangut kehtestada ei saa. Lisaks eeltoodule HKMS § 89 lg 5 kohaselt toimub toimikuga tutvumine

HKMS § 88 lg-tes 2-7 sätestatud tingimustel ja korras. HKMS § 88 lg-te 5 ja 6 kohaselt annab kohus tutvumisloa andmisest keeldumise või tutvumisloa andmise määrusega, mille peale võib esitada määruskaebuse. Eeltoodust tulenevalt saab kohus otsustada toimikuga tutvumise võimaldamise üle, kuid ei saa otsustada menetlusosalise (omavalitsuse) valduses olevale teabele juurdepääsu üle, kui teabenõue on esitatud omavalitsusele. Seega kohaldub HKMS § 89 lg 1 inspeksiooni hinnangul üksnes kohtule, mitte omavalitsuse kui menetlusosaliste valduses olevale teabele.

Küll aga tuleb omavalitsusel hinnata igat tema valduses olevat dokumenti ja olenevalt selle sisust, kehtestada vajadusel dokumentidele muud vajalikud juurdepääsupiirangud, kui selleks on seadusest tulenev alus.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse § 3 sätestab, et riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus annab tasuta selgitusi tema poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta. Kuna eeltoodud seaduse välja töötjaks on Justiits- ja Digiministeerium, siis vajadusel saab põhjalikumaid selgitusi eeltoodud sätete tõlgendamise osas anda Justiits- ja Digiministeerium kui seaduse välja töötaja.

Loodame siiski, et saime oma selgitustega Teile abiks olla.

Lugupidamisega

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel